

aan de verschijning van het verbond deel hebben, slechts in schijn bondelingen zijn. Met de leer, dat bondelingen en uitverkorenen quantitatief identiek zijn.

Dr Zuidema merkt nog op, dat theologen wel eens „wat al te lichtvaardig en wat al te 'naief' gebruik maken van filosofisch zwaar belaste termen en onderscheidingen". We zijn 'tdaarmee eens.

Het artikel van den heer Grashoff.

We gaven onlangs het artikel van den heer Grashoff en het antwoord dat de heer H. Algra daarop gaf.

Thans schrijft ds J. H. Rietberg in „De Wachter“:

Wij loopen altijd het gevaar van het standpunt, dat het onze niet is, een caricatuur te maken en dan daartegen te gaan strijden en dan nog te meenen, dat wij het heel goed doen en gelijk hebben.

Het is den heer Grashoff niet anders vergaan. Hij maakt een caricatuur-teekening, waartegen hij dan zeer getrouw „waarschuwend de hand" opheft. Dit is heel jammer. Want zoo doende worden misverstanden gekweekt die ons hoe langer hoe verder van elkander afbrengen en de atmosfeer in onze kerken grondig bederven, zoodat wij ten slotte zoover zouden kunnen komen, dat wij elkander niet meer kunnen verstaan.

Even later:

Tot mijn groote verbazing schrijft de heer Grashoff nog weer dat oude, dat men in den „A"-kring slechts weinig wilde weten van het verbond. In den ouden „A"-kring wilde men wel terdege weten van het verbond, maar velen wilden niet weten van de opvatting, die Dr Kuiper voorstond. Tegen die opvatting kwam verzet. Maar dat was niet, omdat men weinig van het verbond wilde weten, maar omdat men de beschouwing van Kuiper niet kon aanvaarden, zooals er ook in onze dagen velen zijn, die zich niet in de verbondsoopvatting van Kuiper kunnen vinden en meer terugkeeren tot de opvatting van dien ouden „A"-kring. Zeker, het waren de „B"-mensen, die Kuiper's inzichten naar voren brachten. Maar dat waren dan ook de inzichten van Kuiper, wat nog niet in alle deelen hetzelfde is als de gereformeerde, Schriftuurlijke leer des verbonds. O ja, er waren in dien tijd mensen, die 'n ieder, die het niet over heel de linie met Kuiper eens was, uitmankten voor ongereformeerd, doopersch, methodistisch en wat voor fraai's men meer bedenken kon. Wat hebben sommige voor mannen uit dien ouden „A"-kring in dit opzicht niet moeten hooren!

Eindelijk:

Uitgaande van zijn verkeerd inzicht in de geschiedenis, beweert hij verder, dat „zich sedert dien een radicale omkeer heeft voltrokken“.

Dat er verandering gekomen is, wil ik den schrijver in het „Leidersblad" gaarne toegeven. Want er is zeker verandering hierin, dat steeds grooter geworden is het getal van hen, die Kuiper's inzichten niet ten volle deelen. Wie Kuiper's woord beschouwt als het laatste en afdoende, zal dit stellig betreuen. Hieruit moeten, naar ik meen, ook verklaard worden die verschillende jammerklachten, dat het in onze kerken zoo treurig gesteld is. Denkt maar aan Prof. Hepp, die in zijn bekende brochures in het afwijken van de lijn van Kuiper een symptoom van „dreigende deformatie" ziet. Maar wie geloof, dat Kuiper niet in alles de lijn zulver getrokken heeft, zal in gegronde critiek op zijn inzichten geen achteruitgang zien, waarover hij klaagzangen zingt, maar een vooruitgang, waarin hij een zegen ziet.

Wie zijn dat?

„De Wachter" (ds Rietberg) citeert „De Heraut“:

Deze richting kenmerkt zich door haar volkomen gemis aan historische zin; ze wil niet in de leerschool gaan bij wat onze uitnemendste theologen hebben geleerd om op dat fundament voort te bouwen, maar werpt dat alles als nutteloos en zelfs hinderlijken ballast over boord, om nu nieuwe banen in te slaan, daarbij alleen varende op het kompas van haar filosofische bespiegelingen. Het spreekt wel vanzelf, dat ze daarom ook niets weten wil van de historische interpretatie van onze belijdenisschriften, zooals deze tot dusver onder ons, ik zou bijna zeggen, als axioma gold. Wat de opstellers dier belijdenisschriften, een Ursinus en Olevianus, een Guido de Brès ons hebben geleerd: wat onze vrome martelaren, die met hun bloed die belijdenis hebben bezegeld, hebben beleden; wat Calvin en na hem heel de achtbare rij onzer uitnemendste theologen hebben getuigd, heeft voor hen alleen „historische waarde". Aan die belijdenis zelf willen ze nog wel vasthouden, mits die belijdenis dan verklaard

en verstaan wordt naar hun meeningen en hun dogmatische of filosofische opvattingen. Want wel wordt dit niet zoo ronduit gezegd, maar gesproken van het „geloofsbewustzijn der gemeente", doch deze, ook door de ethische theologie bij voorkeur gebruikte term, is niets anders dan een camouflage voor hun eigen meening, zooals Dr A. Kuiper terecht aan de ethischen verweet, wanneer zij van „het geloof der gemeente" spraken. In plaats van den vasten grond der historische interpretatie, krijgt men dan het drijfzand van de subjectivistische opvatting, waardoor feitelijk alle wind van leering vrij spel heeft en de band aan de belijdenis, om het nu op zijn zachtst uit te drukken, een zeer elastieke band wordt, dien ieder zoover rekken wil als hem zelf goeddunkt.

Terecht vraagt het blad: „wie zijn dat"? Antwoord zal het blad wel niet krijgen. Ik vind dit alles bedroevende polemiek.

Het fabeltje nog niet dood.

Dr Kaajan schrijft in „Utr. Kb.“:

Toen in 1559 Knox eenige vragen aan Calvin voorlegde, raadpleegde deze eerst met zijn collega's en diende hem vervolgens van bescheid.

Eén der vragen liep over deze kwestie of kinderen van afgodendienaars en geëxcommuniceerden tot den doop zijn toe te laten, zelfs vóórdat de ouders tot berouw zijn gekomen. De vraag is: wie worden met deze afgodendienaars bedoeld? De Roomschen? Waarschijnlijk wel. En niettemin wil Calvin deze kinderen doopen, hij en zijn collega's, die allen met hem van 't zelfde gevoelen waren. Waarom? De belofte Gods strekt zich immers uit tot duizenden dergenen, die Hem liefhebben.

We hebben onlangs breed uiteengezet, waarom volgens Calvin zelf „afgodendienaars" hier geen roomschen zijn. 't Waren kinderen, die naar Calvin's eigen woorden, leden der kerk waren.

K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Dristal te:

Boxum: Cand. L. Dockes, hulppred. te Den Helder; Cand. P. v. d. Schaaf, hulppred. te Ouderkerk a. d. Amstel; Cand. F. H. Vonk, hulppred. te Assen.

Beroepen te:

Hattum: J. O. Mulder te Langerak (Z.-H.).

Aangenomen naar:

Leenwarden (vac. Dr W. A. v. Es): A. W. Wymenga te Uithuizen.

Bedankt voor:

Wansweert: D. A. Zijlstra te Nieuw-Beets.

Emeritaat Dr W. G. Harrenstein.

In verband met zijn benoeming tot leger- en vlootpredikant in algemeenen dienst heeft de classis Haarlem der Geref. Kerken aan Dr W. G. Harrenstein, predikant bij de kerk van Santpoort, na een diensttijd van ruim 26 jaar, eervol emeritaat verleend.

Benoemd tot Hulpprediker te:

Oudkorp (Z.-H.): Cand. D. J. P. Meijer te Badhoevedorp (aanget.).

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Zwaagwesteinde: J. van der Knijff te De Krim.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Arnhem (vac. J. Loos): J. H. van Grieken te Puttershoek. Arnhem (vac. wijlen H. O. Rooscam Abbing): H. J. Langman te Jutryp en Hommerts.

Apeldoorn (vac. J. C. H. Romijn): Th. E. v. d. Brug te Harlingen.

Reest: J. L. Brinkerink te Groot-Schermer.

Goes (toez.): G. W. Korevaar te Zaamlag.

Loenen a. d. Vecht: A. J. van Rhijn te Oppenhuizen.

Wolvega (toez.): A. D. Winkles te Burgwerd en Hichtum.

Aangenomen naar:

Alkmaar (vac. C. v. Dop): J. D. Kleynse te Oud-Beijerland.

Leimuiden: Cand. S. F. v. Veenen, hulppred. te Beilen.

De Prot. Kerk in Ned. Indië: Cand. M. L. W. Schoch, hulpprediker te 's-Gravenhage.

Bedankt voor:

Dussen: M. Verweij te Driessum (Fr.).

Intrede te:

Donkerbroek: J. Heidinga. Tekst: Rom. 8:31. Dreischor: Cand. J. J. Siezen. Idaard: J. C. A. Nijenhuis Ockhuizen. Tekst: Luc. 18:9-13. Leersum: H. R. J. Reijenga. Tekst: Ef. 4:15.

Emeritaat.

Aan Dr K. H. E. Gravemeijer, pred. bij de Ned. Herv. Gem. te 's-Gravenhage, is met ingang van 1 April eervol emeritaat verleend in verband met zijn benoeming tot secretaris van de Alg. Synode der Ned. Herv. Kerk.

Benoemd tot Hulpprediker te:

Schore en Vlakte: Cand. A. Pietersma, hulppred. te Wemmelinge.

Overleden:

G. Stoel, pred. te Vrieschelo, 64 jaar.

Binnenkort verschijnt:

AMBT EN OPLEIDING

Een bespreking van enkele zaken betreffende Kerk, Opleiding, Wetenschap en Theologie door A. M. LINDEBOOM

Prijs f 2.—.

Bestel het reeds nu bij Uw boekhandel of rechtstreeks bij de uitgevers op postrekening no. 36000

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

Uitgave OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. Goes

Jezus' lijden, sterven en opstanding

(Ineenvoeging der vier Evangelien) door H. J. VAN KEMPEN f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Voor H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behandeling der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag op postrekening No. 36000, bij de Uitgevers.

SNEEK EN DE LEERGESCHILLEN!

of misschien beter gezegd

de meeningsverschillen!

Wat zal de Synode van Sneek in deze moeilijke zaak beslissen?

Tracht U een zelfstandig oordeel te vormen en laat U principieel, objectief en op eenvoudige wijze voorlichten door het boek van A. Janse:

RONDOM DE REFORMATIE.

Wanneer ge dit boek gelezen hebt, weet ge niet alleen waarover het gaat, maar doorziet ge ook den achtergrond der dingen.

Prijs f 1.50, Geb. f 2.—.

Verkrijgbaar bij den boekhandel of rechtstreeks te bestellen op postrek. 36000

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

Vragen, te stellen aan hen, die wenschen te worden toegelaten tot het Heilig Avondmaal

Prijs 1—50 exx. f 0.02 per ex., 51 en meer à f 0.01½ per ex.

Deze formulieren zijn zeer geschikt ter uitreiking aan hen, die zich voorbereiden Openbare belijdenis te doen, opdat ze zich op deze vragen voorbereiden kunnen.

Verkrijgbaar bij den boekhandel en bij de uitgevers OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

De voorraad van het

JAARBOEK TEN DIENSTE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

vermindert snel. - Hebt U reeds een exemplaar besteld bij den boekhandel of bij de Uitgevers OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Giro 36000, Goes? Prijs f 1.—